

Kommentarer til DSAM's vejledning Palliation

Herved kommentarer fra Dansk Selskab for Onkologisk og Palliativ Fysioterapi (DOPF), som takker for muligheden for at komme med kommentarer i den offentlige høring af vejledningen.

Der ligger mange fine og gode overvejelser og visioner i vejledningen. Den fremstår grundig med mange gode og konkrete forslag til lindring af de specifikke symptomer der ofte opstår i et palliativt forløb. Den har fokus på, at der bør være en kontinuerlig afdækning af symptombyrde og behov for intervention løbende samt at der er rigtig meget at hente i et tværfagligt samarbejde, herunder med fysioterapeuter, hvor egen læge er den naturlige koordinator og tovholder. Dette er DOPF helt enige i. Derudover synes DOPF det er godt at der er et fokus på vigtigheden af at tænke pårørende ind både som ressource men også som ramte i en grad så de også kan have brug for støtte

Selvom der er mange simple og konkrete anvisninger, som gør vejledningen let at anvende, har DOPF et par kommentarer til steder hvor yderligere konkretisering eller uddybning kan være med til at styrke implementeringen af vejledningen.

Ad s. 28: Patienten med anden kulturel baggrund.

Patienter med anden seksualitet og kønsidentitet end cis og hetero bør også nævnes som et særskilt opmærksomhedspunkt. Der kan fx indsættes link til LGBT.dk (vokabularium), lgbsundhed.dk og/eller artikel på sundhed.dk om særlige sundhedsforhold for danske lgbt+ personer. Til orientering så udkommer der i løbet af 2024 en vejledning fra EAPC i dansk oversættelse omkring LGBT+ inkluderende palliation, EOL og ældrepleje.

Ad s. 30: Støtte til pårørende under sygdomsforløb

Under eksistentielt anbefales det at der specifikt bør nævnes ikke-religiøse muligheder for at tale om eksistentielle udfordringer.

Ad s. 35: Palliativ fysioterapi

I forhold til tekst om hvis patienten er terminalerklæret kan der søges om vederlagsfri fysioterapi: her anbefales der en afklaring og konkretisering så der ikke er misforståelse mellem dækning af egenbetaling via § 122 og den vederlagsfrie fysioterapi som er diagnosespecifik og betales af regionen.

Ad s. 47: Non-farmakologisk behandling af dyspnø

I forhold til akupunktur som behandling (s. 56, 65 og 71) bør det fremgå tydelig hvilke undersøgelser og evidens der for dette.

Ad. s. 63: Sex og intimitet

Her kan sex med fordel defineres klart så der klarhed om hvad der menes når ordet sex anvendes.

DOPF står selvfølgelig til rådighed hvis der er behov for yderligere input og indgår gerne i drøftelser af mulighederne for at konkretisere.

På vegne af DOPF.

Med venlig hilsen

Theodor Pilou Kruse og Maria Aagesen